

HOOFDROLSPELERS

ROELOF KRUIZE:

'WATERSECTOR HEEFT
INNOVATIE EN VERBREDING
KEIHARD NODIG'

Tekst Roel Smit | Fotografie Gabby Louwhoff

De watersector heeft de wind in de rug, maar de verbreding moet doorgaan en de innovatie moet versneld worden. Dat vindt Roelof Kruize, voorzitter van Koninklijk Nederlands Waternetwerk (KNW). Het eerste interview in een reeks met hoofdrolspelers in de Nederlandse watersector.

Hij kent de watersector op zijn duimpje en is niet bang een mening te geven. Hij spreekt rechttoe rechtaan en gebruikt geen woord te veel. Roelof Kruize is algemeen directeur van het Amsterdamse watercyclusbedrijf Waternet en voorzitter van de beroepsorganisatie KNW. Directe aanleiding voor het vraaggesprek: KNW bestaat deze maand precies vijf jaar.

HOE STAAT DE
WATERSECTOR
ER VOOR?

Kruize: "We worden gezien en gewaardeerd, en dat is terecht. Wereldwijd wordt de wateropgave steeds meer onderkend, kijk alleen al naar de Verenigde Staten. En in Nederland is het belangrijk dat de watersector één van de economische topsectoren is. De huidige koning heeft daar in zijn rol op het gebied van watermanagement ook een belangrijke bijdrage aan geleverd. We hebben veel kennis en innovatieve kracht. De verbazing dat we daarvan qua export maar zo weinig profiteren is ook doorgedrongen tot het kabinet. Gelukkig maar."

WAAROM
VERDIENEN WE IN
HET BUITENLAND
ZO WEINIG MET
ONZE KENNIS OP
WATERGEBIED?

> "De segmentatie, de versnippering van de sector is, denk ik, een belangrijke verklarende factor. Dat verandert maar heel langzaam. Als de Duitse auto-industrie naar het buitenland gaat, dan gaat de Duitse auto-industrie als *geheel* naar het buitenland. Merknamen als Opel, BMW en Mercedes zijn even ondergeschikt. Als Nederlanders naar het buitenland gaan, dan moet iedereen onder zijn eigen vlag. En als waterschappen en drinkwaterbedrijven erbij betrokken zijn, dan ontstaat er al gauw een publiek debat: mag dat wel, dat werk in het buitenland? Wordt belastinggeld op die manier niet ingezet voor commerciële activiteiten? Ik vind Nederland op dit punt te strikt; andere Europese landen zijn – in hun eigen belang – wat soepeler. Juist om die gezamenlijkheid een zwaarder accent te geven, hecht ik ook zoveel belang aan bijvoorbeeld een *International Water Week*."

VERSNIPPERING
IS HET ENIGE
PROBLEEM?

> "Dat is een belangrijk probleem. Ik snap best dat het historisch gegroeid is. Van de 2.500 waterschappen in de Middeleeuwen zijn er nog 25 over. Schaalvergroting en professionalisering hebben plaatsgevonden, maar het wegnemen van barrières en belemmeringen, het mag van mij allemaal wel iets sneller. We hebben ook kansen gemist. Toen bijvoorbeeld in 1970 de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater werd ingevoerd, is geen duidelijke keuze gemaakt: wie gaat precies wát doen? De gemeente, de provincie, het waterschap, iedereen doet wat. Daarom ben ik ook helemaal niet ongelukkig met het Bestuursakkoord Water en de financiële doelstelling van 450 miljoen euro aan besparingen die daaraan vastzit. Ik denk dat financiële druk helpt om de boel bij elkaar te brengen."

"Ook in het bedrijfsleven is segmentatie een feit: er zijn zo'n 1.700 ondernemingen in het midden- en kleinbedrijf actief in de watersector, maar soms lijkt er nog altijd een muur te staan tussen deze bedrijven en de kennisinstellingen. De bedrijven in Nederland staan meer en meer onder een Angelsaksische invloed en kijken vooral naar resultaten op korte termijn; managers worden daarop afgerekend. Dat remt investeringen in watertechnologie bij veel bedrijven en dat is jammer. Als dat niet verandert, zijn we onze voorsprong over tien jaar >

kwijt. Familiebedrijven als Pacques – waar veel wordt geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling – vormen wat dat betreft een positieve uitzondering, en kijk: die zijn bovendien enorm succesvol. Per saldo geeft de Nederlandse watersector te weinig uit aan innovatie, zeker als je het vergelijkt met Finland of Zweden.”

.....

**DAT IS DUS EEN
UITDAGING!**

> “Precies. De watersector kan meer samenwerken en meer investeren in innovatie. Daar moeten we het van hebben. Ook *verbreding* is belangrijk: er is een relatie tussen water en energie, er is een relatie tussen water en het terugwinnen van grondstoffen, tussen water en ruimtelijke ordening. Neem de energievoorziening: een groot deel van onze energiebedrijven is verkocht aan het buitenland. Ik denk dat we daarin zijn doorgeschoten. Tegelijk hebben burgers een toenemend wantrouwen ten opzichte van grote instituties. Dus ontstaan steeds meer lokale initiatieven: mensen plaatsen zonnepanelen, warmtewisselaars, doen aan warmte-koudeopslag. Waterbedrijven kunnen hierin een stimulerende rol spelen.”

.....

**DAN MOETEN
WATERPROFESSIONALS
WEL OVER DE EIGEN
SCHUTTING KIJKEN.
ER IS BIJVOORBEELD
WEINIG UITWISSELING
TUSSEN DRINKWATER-
BEDRIJVEN EN
WATERSCHAPPEN.**

> “Dat klopt, maar ik zie dat de komende vijf jaar veranderen. Aan functies worden hogere eisen gesteld. Het zal minder gaan om het bouwen van beton en het draaien aan knoppen en meer om processturing, intelligente analyse van data, werken met sociale media. Dat laatste is ook een onderwerp waarop we bij KNW extra het accent willen leggen.”

“Bestaande culturele verschillen zullen ook wegvallen. Wie bij een drinkwaterbedrijf werkte, keek vaak neer op de mensen van de rioolwaterzuivering. Maar op de zuivering is het al lang niet meer ‘roeren in de poep’; het is daar hoogwaardige procestechnologie, terugwinnen van waardevolle grondstoffen.”

“Ik zie wat dat betreft wel een ander probleem: de arbeidsmarkt. Neem ons eigen bedrijf, Waternet. In 2008, 2009, dus vlak voor de echte crisis, bestond 15 procent van onze formatie uit vacatures. De afgelopen jaren is dat aandeel door de crisis fors gedaald. Mensen kozen toch voor de zekerheid van een bedrijf dat aan de overheid gelieerd is, maar de komende vijf, zes jaar zal toch circa 30 procent van onze medewerkers met pensioen gaan. Het structurele probleem is dus niet opgelost.”

.....

**WAT IS DE ROL
VAN KONINKLIJK
NEDERLANDS
WATERNETWERK IN
DIT VERBAND?**

> “KNW staat voor kennisoverdracht: ván elkaar leren, mét elkaar leren. Leren en inspireren is ook het thema voor 2014. De vereniging kan een voortrekkersrol vervullen als het gaat om het versterken en vooral ook het verbreden van de watersector. Wat dat betreft staat ook onze vereniging nog voor grote uitdagingen. We komen voort uit de NVA en de KVWN en beide bloedgroepen van waterschappen en drinkwaterbedrijven domineren de vereniging nog sterk. Ik zou graag meer verbreding zien in de richting van waterprofessionals bij gemeenten, bij industriële bedrijven, maar ook richting ruimtelijke ordening. Daarvoor moeten we ook brede thema’s op de agenda blijven zetten. Ons voorjaarscongres van 2013 over decentrale ontwikkelingen en kleinschalige initiatieven was daarvan een voorbeeld. Ook al trekken zulke onderwerpen nu misschien nog wat minder aandacht.”

“Een ander punt is verjonging. Ik ben blij met initiatieven als Jong KNW en de Young Waterprofessionals. Die zijn hard nodig, waarbij jongeren niet alleen elkaar ontmoeten, maar ook meer in contact komen met ouderen. De gemiddelde leeftijd van onze leden is behoorlijk hoog.”

“De belangrijkste uitdaging voor KNW heeft wat mij betreft twee elementen: bestaande leden goed blijven bedienen, maar tegelijk verbreding en verjonging mogelijk maken.” |

Roelof Kruize (57) studeerde waterzuivering aan de Universiteit van Wageningen en heeft het water sindsdien niet meer losgelaten. Hij is nu algemeen directeur van Waternet (de gemeenschappelijke organisatie van de gemeente Amsterdam en het waterschap Amstel, Gooi en Vecht). In 2003 werd hij gekozen als Overheidsmanager van het Jaar.